

Vajangu koolimajas tehakse tõsist ja tähtsat tööd kodukandi ajaloo uurimisel. InnuKateks uurijateks on kooliõpilased.

Tairo Lutter

Koolirahvas uuris kodukanti

Vajangu põhikoolis peeti iseseisvuspäeval ajaloo-konverents teemal "Vajangu, kus ma elan".

Sirje Luik
Vajangu põhikool

Uurimistööks said õpilased materjale koguma hakata juba novembrikuust alates.

Kui algul tundus paljudele, et Vajangu on väike koht, kus midagi põnevat pole juhtunud, siis töö käigus arvamused muutusid.

Majad jutustavad

Uurimistööd oli kaitsma tulnud seitse õpilast. Esimesena esitas oma uurimuse "Minu kodumaja" IV klassi piiga Marie Pärna. Kuulajad said teada, et Marie kodumaja on austusväärse ajaloo, selle ehitas tema vanavanaisa 1930. aastal. Marie kodus tegeldi ja tegeldakse ka praegu vilja- ja karjakasvatusega.

Kadi Saluste V klassist oli uurinud Vajangu raudtee ajalugu. Vajangu esimene jaamahoone oli olnud sisuliselt barakk, mille ehitamist alustasid 1915. aastal Vene sõjaväelased ja lõpetasid 1917. aastal sakslased.

Niisiis on see suurepärane näide rahvaste koostööst ja sõprusest, mis toimus ka keerulistest aegadest hoolimata.

Esimene rongisõit tehti Paide-Tamsalu liinil 1917. aastal. Teine jaamahoone ehitati 1932. aastal, projekteerijaks Hendrik Otlod. Hoone oli kahekorruseline ja silikaatkividest. 1987. aastal ehitati jaamahoone ümber elumajaks. Saluste oli oma töös kasutanud palju põnevaid fotosid.

Põllutööd ja Lustpill

Anna-Liisa Kasekamp V klassist oli uurinud ASI Võhmata ajalugu. Huvilised said teada, et aktsiaselts loodi 23. märtsil 1993, selle asutajaid oli 8 ja töötajaid 40. Praegu tegeldakse põhiliselt piimakarja- ja taimekasvatusega. Tähtsamad aastad olid 2001, kui osteti kaks uut traktorit; 2003, kui valmis uus kümlaut, mis läks maksma 14 miljonit krooni; 2004, mil valmis suur sõnnikuhooldla.

Suure ja mahuka uurimistöö teemal "Lastekapelli Lustpill ajalugu" esitas Katrin Kivirand IX klassist. Katrin oli läbi töötanud

Lustpilli kroonika ja valinud fotod, mille põhjal valmis töö aastate lõikes. Juttu oli Lustpilli tegevusaastatest, esinemistest, pillilastest, eestvedajatest ja tegevuse eest saadud tunnustusest.

Esimene tunnustuskirja sai Lustpill 2001. aastal kui asjatundlik ja kõrgetasemeline folklooriparandi esitaja ning järjepidevuse hoidja. Kuulajate jaoks oli põnev ja üllatav, et lastekapelli lapsed mitte üksnes ei mängi pilli, vaid laulavad ka regilaule ja laulumänge, tantsivad rahvalikke tantsu.

Lasteaed ja raamatukogu

Sama põhjaliku uurimuse Vajangu lasteaia ajaloost olid teinud Brita Palmiste ja Liis Kivirand seitsmendast klassist. Ka nemad kasutasid vanu dokumente, kohtusid

praeguste ja endiste lasteaiaõpetajatega, lisasid fotomaterjali. Töö kahes osas käsitleti toimunut ja toimuvat lasteaia vanas hoones, mille ehitas Tapa MEK 1968. aastal, ja uues majas ehk lasteaia-alkkoolina ehitatud majas, mis valmis 1986. aastal. Räägiti lasteaiaasutuse vahetunud

personalist, lasteaia igapäevaelust, aastate jooksul säilinud traditsioonidest ja lasteaia käivatest lastest. Kõige kauem on lasteaia töötanud lasteaiaõpetajana Liidia Lõo. Töös kasutati tema meenutusi.

Triinu Saluste ja Dairi Pomerants VI klassist olid uurinud õpetaja Eevi Holmi käest Vajangu kaheksaklassilise kooli elu kohta 60. ja 70. aastatel.

Vajangu raamatukogu ajaloo kohta rääkis Gerda Virks V klassist. Raamatukogule pandi alus 1907. aasta kevadel, kui kokku tulid raamatute lugemisest huvitatud isikud ja leidsid, et kirjavaralaenuamiseks tuleks vastav asutus luua. Raamatukogu töötas Hariduse Seltsi raamatukoguna 1941. aastani. Uut raamatuhoidlat hakati rajama 1947. aastal endisesse vallamaja. Praegu asub raamatukogu Vajangu põhikooli ruumides.

Ajalooõpetaja Marika Tamme ja õpilane Karolin Kulm rääkisid Vajangu küla esmamainimisest, taludest, sõjaperioodist ja tänapäevast.

Kokkuvõtteks võib öelda, et kodukohta Vajangu kohta saadi teada palju huvitavat ja vajalikku nii minevikust kui ka tänapäevast. Tõdeti, et mälestusi tuleb kirja panna järjepidevalt.